EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 07 08
COM(2025) 382 final

KOMISIJOS ATASKAITA

dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams (EGF) laikotarpio vidurio vertinimo 2021–2027 m.

{SWD(2025) 180 final}

Bendroji informacija

Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF) buvo įsteigtas 2007–2013 m. laikotarpiu, siekiant parodyti solidarumą su darbuotojais, kurie buvo atleisti iš darbo dėl esminių globalizacijos sukeltų pasaulio prekybos sistemos struktūrinių pokyčių, ir teikti jiems paramą. 2009 m. pradinio reglamento[1] taikymo sritis buvo išplėsta[2], kad apimtų dėl pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės iš darbo atleistus darbuotojus. 2014–2020 m. laikotarpiu reglamento taikymo sritis buvo dar labiau išplėsta[3], įtraukiant dėl bet kokios naujos pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės iš darbo atleistus darbuotojus. 2014–2020 m. laikotarpiu EGF lėšomis bendrai finansuota iki 60 proc.[4] valstybių narių įgyvendintų priemonių, kuriomis buvo siekiama padėti atleistiems darbuotojams greitai reintegruotis į darbo rinką. Siekdama sušvelninti COVID-19 pandemijos poveikį, Komisija parengė ekonomikos gaivinimo planą[5], į kurį EGF įtrauktas kaip skubios pagalbos priemonė, skirta padėti dėl pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės darbo netekusiems žmonėms. Pagal Europos laikinos paramos priemonę nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE)[6] iki 2022 m. pabaigos kovai su neigiamu ekonominiu ir socialiniu COVID-19 pandemijos poveikiu sutelkta daug finansinių išteklių.

2021–2027 m. laikotarpiu[7] fondas buvo pervadintas į Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą atleistiems darbuotojams (EGF). Padaryta **svarbių pakeitimų**[8], pavyzdžiui, išplėsta tinkamumo finansuoti sritis, kad būtų galima remti atleistus darbuotojus neatsižvelgiant į restruktūrizavimo priežastį, nuo 500 iki 200 sumažinta atleistų darbuotojų skaičiaus riba, supaprastintos ir paspartintos procedūros, o bendro finansavimo norma suderinta su „Europos socialinio fondo +“ (ESF+) bendro finansavimo normomis[9]. 2025 m. balandžio 1 d. Komisija pateikė pasiūlymą iš dalies pakeisti EGF reglamentą[10], kad jis būtų taikomas ir netrukus atleisimiems restruktūrizuojamų įmonių darbuotojams. Šis pakeitimas trumpai pristatytas šio dokumento pabaigoje.

Laikotarpio vidurio vertinimo apimtis

Vadovaudamasi EGF reglamento 22 straipsniu, Komisija atliko laikotarpio vidurio vertinimą, kad nustatytų, kaip ir kokiu mastu 2021–2027 m. laikotarpiu sekasi siekti EGF tikslų. Atliekant vertinimą buvo nagrinėjamas EGF veiksmingumas, efektyvumas, suderinamumas, aktualumas ir ES pridėtinė vertė. Į vertinimą taip pat įtraukta tam tikra patirtis, susijusi su EGF įgyvendinimu ir struktūra.

Atliekant vertinimą daugiausia dėmesio skiriama 2021–2027 m. laikotarpiu padarytiems pakeitimams, kad būtų galima nustatyti, kokiu mastu šie pokyčiai padėjo pasiekti numatytus rezultatus. Kadangi fondo lėšų panaudojimo lygis buvo palyginti žemas, o turimų įrodymų –

Reglamentas (EB) Nr. 1927/2006, OL L 406, 2006 12 30, p. 1..

[2] Reglamentas (EB) Nr. 546/2009, OL L 167, 2009 6 29, p. 26.

[3] Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013, OL L 347, 2013 12 20, p. 855–864, (toliau – EGF reglamentas).

[4] 2007–2009 m. ir 2012–2013 m. EGF bendro finansavimo norma siekė 50 proc., o 2009–2011 m. ir 2014–2020 m. ji buvo padidinta iki 60 proc. (žr. pridedamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento 6 priedą).

[5] Žr. 2020 m. gegužės 27 d. komunikatą *„ES biudžetas Europos ekonomikos gaivinimo planui įgyvendinti“*.

[6] 2020 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/672, OL L 159, 2020 5 20, p. 1–7.

[7] Reglamentas (ES) 2021/691, OL L 153, 2021 5 3, p. 48–70.

[8] Šie pakeitimai padaryti iš esmės remiantis Poveikio vertinimu, pridėtu prie pasiūlymo dėl reglamento dėl 2021–2027 m. EGF, 2014–2020 m. EGF *ex post* vertinimu ir ankstesniais EGF vertinimais bei ataskaitomis dėl EGF, pavyzdžiui, 2007–2013 m. EGF *ex post* vertinimu, Europos Audito Rūmų specialiąja ataskaita Nr. 7/2013 dėl EGF, Europos Parlamento ES politikos įgyvendinimo vertinimu, susijusiu su 2007–2014 m. EGF.

[9] EGF bendro finansavimo norma suderinta su didžiausia ESF+ bendro finansavimo norma atitinkamoje valstybėje narėje, tačiau turi būti ne mažesnė nei 60 proc.

[10] COM(2025) 140.

nedaug[11], atliekant vertinimą taip pat nagrinėtos priežastys, dėl kurių panaudota nedaug EGF lėšų, nors 2021–2027 m. EGF reglamentu nustatytos supaprastintos paraiškų teikimo taisyklės. Siekiama išsiaiškinti, ar pagal dabartines taisykles EGF lėšomis ir toliau veiksmingai remiami darbuotojai, nukentėję nuo pasaulinės ekonominės transformacijos, taip padedant siekti bendrųjų ES socialinės politikos tikslų.

Nors Komisija stengėsi atlikti kuo platesnio masto vertinimą ir pasikonsultuoti su kuo daugiau subjektų, vertinimo rezultatus reikia aiškinti atsargiai, nes turima nedaug duomenų. EGF laikotarpio vidurio vertinimą buvo numatyta atlikti gana anksti, todėl buvo galima įvertinti tik ribotą su dabartiniu laikotarpiu susijusią informaciją, įrodymus ir įgytą patirtį. Pagerėjus ekonominei padėčiai buvo pateikta mažiau EGF paraiškų, todėl šiuo metu turima nedaug duomenų. Kiti sunkumai, kurių kilo atliekant vertinimą, buvo veiklos rezultatų rodiklių trūkumas, nepakankami duomenys, kuriuos būtų galima tinkamai palyginti su pirmojo programavimo laikotarpio duomenimis, ir riboti šiam vertinimui skirti ištekliai.

Vertinimas grindžiamas konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais, tiksliniais pokalbiais ir konsultacijomis su nacionaliniais ir ES suinteresuotaisiais subjektais, dalyvaujančiais EGF įgyvendinimo veikloje.

Atliekant vertinimą nagrinėjama 18 EGF paraiškų (t. y. patvirtintų paraiškų), gautų nuo 2021 m. gegužės 3 d., kai įsigaliojo EGF reglamentas, iki 2024 m. gruodžio 31 d. Iš jų 11 paraiškų vertinamos neatlikus rezultatų analizės, nes ją bus galima atlikti tik 2025–2027 m., mat tos paraiškos dar įgyvendinamos. Paraiškos, susijusios su septyniomis valstybėmis narėmis (Belgija, Danija, Graikija, Ispanija, Italija, Prancūzija ir Vokietija), apima 13 ekonomikos sektorių, visų pirma automobilių pramonės, sandėliavimo ir su transportu susijusių paslaugų veiklos, didmeninės prekybos, oro transporto ir pagrindinių metalų gamybos sektorius.

Tai, kad 2021–2024 m. buvo pateikta nedaug paraiškų, galima paaiškinti keliomis priežastimis. Viena iš ankstesniuose vertinimuose pabrėžtų priežasčių yra ta, kad EGF paraiškų skaičius visada buvo ciklinkas ir susijęs su bendromis užimtumo tendencijomis ir ekonominėmis realijomis valstybėse narėse. Dėl COVID-19 pandemijos 2021 m. visoje Europoje smarkiai išaugo uždaromų įmonių ir prarastų darbo vietų skaičius. Vis dėlto Europos šalių ekonomikai pavyko sėkmingai įveikti šią krizę, iš dalies dėl ES ir nacionaliniu lygmenimis įvestos sutrumpinto darbo laiko tvarkos. Todėl būta mažiau didelės apimties restruktūrizavimo atvejų, o valstybės narės buvo geriau pasirengusios įgyvendinti didelio masto restruktūrizavimą.

Vis dėlto nuo 2024 m. iš EUROFOUND Europos restruktūrizavimo stebėsenos centro (ERM)[12] duomenų bazės duomenų matyti, kad 2023–2024 m. restruktūrizavimo atvejų, dėl kurių prarasta 200 ar daugiau darbo vietų, skaičius smarkiai išaugo[13] (50 proc.) ir pasiekė aukščiausią 2021–2024 m. laikotarpio lygį. Be to, 2024 m. pirmą kartą nuo 2020 m. bendras vykdant didelio masto restruktūrizavimą prarastų darbo vietų skaičius viršijo sukurtų darbo vietų skaičių, ypač labiausiai nukentėjusiuose gamybos, transporto / sandėliavimo ir mažmeninės prekybos

[11] Pirmųjų septynių EGF paraiškų rezultatai buvo gauti tik 2024 m. antrąjį pusmetį.

[12] ERM yra išsamiausias duomenų šaltinis, kuriame registruojami visi pranešimai apie atleidimą iš darbo tam tikrais metais. Pranešimai apie restruktūrizavimą ERM registruojami remiantis pagrindinių žiniasklaidos šaltinių kiekvienoje valstybėje narėje peržiūra. Europos restruktūrizavimo stebėsenos centras | Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas.

[13] 2024 m. ES buvo užregistruoti 309 restruktūrizavimo atvejai, dėl kurių prarasta 200 ar daugiau darbo vietų (2023 m. – 205 atvejai).

sektoriuose[14]. Iš to matyti, kad esama tam tikro ekonomikos nuosmukio, dėl kurio šiek tiek vėliau ateityje (priklausomai nuo restruktūrizavimo atvejų trukmės ir masto) gali būti pateikta daugiau EGF paraiškų.

Laikotarpio vidurio vertinimas pateikiamas kaip Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. Jį parengė Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas, remdamasis dokumentų analize ir tyrimais vietoje, suinteresuotųjų subjektų atsiliepimais, EGF paraiškų analize ir valstybių narių pateiktomis galutinėmis ataskaitomis. Tarp kitų šaltinių – ankstesnės EGF ataskaitos ir vertinimai, taip pat konsultacijų su atitinkamais EGF suinteresuotaisiais subjektais iš visų valstybių narių rezultatai. Papildomi įrodymai surinkti ir išanalizuoti remiantis kelių Komisijos darbuotojų, atsakingų už EGF valdymą, patirtimi ir Komisijos vidaus EGF duomenų baze, kurioje kaupiami duomenys apie visas 2007–2024 m. EGF paraiškas. Iš šio vertinimo rezultatų galima pasisemti patirties, susijusios su EGF įgyvendinimu.

Šie rezultatai pateikiami susipažinti ES institucijoms ir įstaigoms bei socialiniams partneriams[15].

Pagrindinės išvados pagal vertinimo kriterijus

EGF parama visada teikiama atgaline data, t. y. po to, kai darbuotojai atleidžiami iš darbo. Ši parama kartu su valstybių narių nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis taikomomis priemonėmis teikiama tik tada, kai dėl staigaus kolektyvinio atleidimo iš darbo valstybinės užimtumo tarnybos patiria itin didelį spaudimą ir kai valstybė narė nusprendžia kreiptis dėl EGF finansavimo.

Iš **EGF** paramos gavėjams **teikiama tikslinė, specialiai pritaikyta ir individualizuota parama[16]**, todėl jie turi daugiau galimybių grįžti į darbo rinką nei asmenys, kurie EGF paramos negavo[17]. EGF priemonės atitinka individualius paramos gavėjų poreikius ir pageidavimus. EGF padeda **šalinti dalyvavimo kliūtis** ir užtikrinti **vienodą požiūrį į visus paramos gavėjus[18]**, kartu daugiausia dėmesio skiriant pažeidžiamoms grupėms, pavyzdžiui, palankių sąlygų neturintiems paramos gavėjams, įskaitant jaunus ir vyresnio amžiaus bedarbius, taip pat asmenis, kuriems gresia skurdas. EGF suteikia galimybę žmonėms gilinti savo žinias ir tobulinti įgūdžius arba pasinaudoti kitomis tinkamomis priemonėmis (pvz., judumo išmokomis, vaikų priežiūros išmokomis ar vyresnio amžiaus žmonių priežiūros paslaugomis).

EGF suteikia galimybę valstybėms narėms išbandyti novatoriškas aktyvias darbo rinkos priemones, kurios atleistiems darbuotojams paprastai gali būti neprieinamos. **Pasiteisinusias**

[14] Europos restruktūrizavimo stebėsenos centras | Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas. Pavyzdžiui, ERM užregistruota, kad 2024 m. 27 šalių Europos Sąjungoje automobilių gamybos sektoriuje buvo prarastos 39 706 darbo vietos, o sukurtos tik 5 727 darbo vietos (įtraukti šie Europos Sąjungos statistinio ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (NACE) sektoriai: C27.1, 29.1, 29.2, 29.3, 30.3, 30.9, 74.9).

[15] Pagal EGF reglamento 22 straipsnio 2 dalį.

[16] Septynių EGF paramos gavėjų apklausų duomenimis, 62 proc. respondentų (iš 645 atsakiusiųjų) sutiko, kad EGF parama buvo pritaikyta jų poreikiams.

[17] *Study supporting the ex post evaluation of the European Globalisation Adjustment Fund (2014-2020)*, p. 13, https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/ceb95383-a24f-11eb-b85c-01aa75ed71a1.

[18] Ispanijoje itin daug dėmesio taip pat skiriama visų vietų, kuriose vykdoma projektų veikla (informavimo veiksmai, informuotumo didinimas ir kt.), prieinamumui, kad būtų užtikrintos vienodos asmenų su negalia galimybės dalyvauti. Belgijoje taikomos priemonės, pagal kurias numatytos finansinės paskatos kiekvienam socialinės ekonomikos sektoriaus darbdaviui, įdarbinsiančiam 50 metų ar vyresnį darbuotoją. Kitas pavyzdys iš Belgijos – asmenims, kuriems gresia skurdas, teikiama bendra informacija apie tai, kokį poveikį mokesčiams daro statuso pasikeitimas iš darbuotojo į bedarbio, taip pat kaip išvengti pernelyg didelio įsiskolinimo. Ir Belgijoje, ir Ispanijoje stengiamasi įveikti lyčių stereotipus, moterims teikiant finansines paskatas dalyvauti mokymo programose arba dirbti darbą, kuriuos paprastai renkasi vyrai.

novatoriškas **priemones valstybės narės**, pavyzdžiui, Belgija, Vokietija ir Ispanija[19], vėliau **įtraukė į savo standartines paramos priemones**.

EGF veiksmingumas

Pagal veiksmingumo kriterijų vertinama, kaip veiksmingai siekiama EGF tikslo tiek priemonės, tiek paraiškų lygmeniu. EGF tikslas yra: i) parodyti solidarumą su atleistais darbuotojais ir ii) užtikrinti, kad pagal kiekvieną EGF paraišką kuo daugiau paramos gavėjų kuo greičiau rastų tvarų darbą. Toliau pateikiami vertinimo pagal šį kriterijų rezultatai.

Išplėtus taikymo sritį, **pakeitus intervencijos kriterijus**, **supaprastinus paraiškų teikimo procedūras** (panaikinus būtinybę įrodyti ryšį su atleidimo iš darbo priežastimi) ir **sutrumpinus** tiek Komisijos, tiek valstybių narių atliekamų **procedūrų terminus**, EGF tapo teisingesne, įtraukesne ir lengviau prieinama priemone. Be to, tai, kad **EGF bendro finansavimo norma suderinta** su ESF+ bendro finansavimo norma (tačiau ji negali būti mažesnė nei 60 proc.), laikoma skatinamuoju veiksniu teikti paraiškas dėl finansinės paramos iš EGF.

Iš EGF visiems reikalavimus atitinkantiems paramos gavėjams teikiama labiau pritaikyta ir intensyvesnė parama nei nacionalinėmis priemonėmis ir kitomis ES priemonėmis. Labai palankiai vertinamas **EGF lankstumas**, susijęs su taikomų priemonių rūšimis. Kai kurios valstybės narės pageidautų, kad išmokoms[20], pavyzdžiui, darbo paieškos išmokoms, mokymo išmokoms, išmokoms pragyvenimui ir judumo išmokoms, būtų taikoma didesnė nei 35 proc. bendro finansavimo norma.

Nacionalinės priemonės stiprinamos **EGF priemonėmis**, nes šios visada yra **papildomai** siūlomos kartu su nacionalinėmis priemonėmis. Ankstesnių vertinimų išvadomis ir paramos gavėjų atsiliepimais patvirtinama, kad kitaip siūloma pagalba nebūtų buvusi prieinama. Iš to aiškiai matyti, kad EGF priemonės grindžiamos nacionalinio lygmens priemonėmis ir jas papildo.

Socialinių partnerių ir įmonių dalyvavimas atleidžiant darbuotojus **turėjo teigiamos įtakos EGF paraiškų veiksmingumui**, nes padėjo geriau parengti ir įgyvendinti priemones. Jų dalyvavimas Prancūzijoje ir Ispanijoje kartais taip pat padėjo paramos gavėjams greitai susirasti naują darbą.

Iš paramos gavėjams skirtų apklausų rezultatų matyti, kad, palyginti su ankstesniais laikotarpiais, **pagerėjo bendras informuotumas** apie EGF, nors padėtį dar galima gerinti. Keliais atvejais tai, kad Komisija skatina naudotis EGF, buvo laikoma privalumu paramos gavėjams. Kai kuriose valstybėse narėse (visų pirma BE, CY, DE, EE, ES, IT, FI, HR, HU, IE, LT, LV, PT, SE) informuotumas apie EGF padidėjo todėl, kad įgyvendinant kai kurias priemones dalyvavo darbuotojų organizacijos, įgyvendinančiosios įstaigos, politikos formuotojai ir socialiniai partneriai. Kitose valstybėse narėse (visų pirma FR, CZ, MT, PL, SI, PL, RO, SE) ne visi atitinkami suinteresuotieji subjektai, įskaitant paramos gavėjus, žinojo apie EGF ir jo galimą naudą, o dėl to gali mažėti jo veiksmingumas. Yra galimybių ES ir

[19] Belgijoje, Danijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje ir Vokietijoje. Pavyzdžiui, Belgijoje, Flandrijoje, siekiant padėti atleistiems darbuotojams susirasti naują darbą, organizuojamos darbo mugės, o Valonijoje paramos gavėjams buvo teikiamos paskatos dalyvauti skaitmeninio mokymo kursuose. Be to, Vokietijoje skaitmeninio mokymo kursus baigę paramos gavėjai gaudavo planšetinius kompiuterius. Ispanijoje EGF paraiškos buvo naudojamos kaip atskaitos taškas rengiant kitus darbo ieškančių asmenų įdarbinimo projektus ir vietos užimtumo iniciatyvas.

[20] Kaip ir 2014–2020 m. laikotarpiu, siekiant teikti proporcingą paramą ir atsižvelgiant į 2007–2013 m. EGF audito išvadas (EAR (2013), p. 28), išmokų bendras finansavimas ir toliau negali viršyti 35 proc. viso prie individualių poreikių pritaikytų priemonių paketo. Tokios išmokos gali būti bendrai finansuojamos tik jeigu paramos gavėjai aktyviai dalyvauja taikant EGF priemones.

nacionaliniu lygmenimis gerinti darbuotojų ir jiems atstovaujančių organizacijų informavimą ir didinti jų informuotumą apie EGF. Apie 80 proc. paramos gavėjų apklausos respondentų žinojo, kad jų gaunama parama bendrai finansuojama EGF / ES lėšomis, o 20 proc. to nežinojo.

Nustatytos EGF veiksmingumo kliūtys, kuriomis dar kartą patvirtinamos ankstesnių vertinimų išvados, yra (neprioritetine tvarka): a) ilgas ir sudėtingas sprendimų priėmimo procesas ES lygmeniu (trunka vidutiniškai 5,5 mėnesio, tačiau sutrumpėjo, palyginti su 7,2 mėnesio 2014–2020 m.); b) delsimas pradėti įgyvendinimą; c) nacionalinės administracinės procedūros valstybėse narėse; d) problemos, susijusios su paraiškų valdymu nacionaliniu / regioniniu lygmeniu, ir valstybių narių patirties naudojantis EGF trūkumas; e) problemos, susijusios su paramos gavėjų amžiumi (pvz., vyresnio amžiaus žmonėms reikalingas ypač intensyvus mokymas); f) sunkumai užmezgant ryšius su atleistais darbuotojais ir skatinant jų aktyvumą (kartais dėl su duomenų apsauga susijusių apribojimų sunku gauti jų kontaktinius duomenis); g) menkas darbuotojų noras keisti darbo vietą ar darbo tikslais išvykti kitur ir imtis pokyčių; h) problemos ir vėlavimas rengiant ir įgyvendinant EGF priemones; i) nepakankamas informuotumas apie EGF kai kuriose valstybėse narėse; j) sunkumai institucijose valdant papildomą finansavimą, be kita ko, skirtą pagal kitas priemones, pavyzdžiui, iš ESF+, Teisingos pertvarkos fondo (TPF), pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP).

Be reintegracijos į darbo rinką, EGF padarė **ilgalaikį poveikį bendroms paramos gavėjų galimybėms įsidarbinti**, pavyzdžiui, padėjo įgyti naujų įgūdžių ir kvalifikacijų. Dalyvaudami įgyvendinant EGF priemones, paramos gavėjai, be kita ko, įgijo skaitmeninių ir aplinkosaugos / žaliųjų įgūdžių, ėmė labiau pasitikėti savimi, jaustis geriau pasirengę darbui ir skatinami įveikti šališkumą lyčių atžvilgiu per atrankos į darbą procesus, taip pat išplėtė savo socialinius tinklus. Šiuos netiesioginius rezultatus lengva pastebėti kiekvienos EGF paraiškos paramos gavėjų apklausoje, todėl galima kokybiškiau įvertinti veiksmingumą. Pastebėta, kad į 2021–2027 m. EGF reglamentą įtraukus konkrečius bendrus rodiklius ir reikalavimą atlikti kiekvienos EGF paraiškos paramos gavėjų apklausą, **pagerėjo duomenų rinkimas ir ataskaitų teikimas**. Vis dėlto, kadangi šiuo metu teikiant paraiškas nereikalaujama nustatyti konkrečioms paraiškoms skirtų tikslų, kiekvienos paraiškos veiksmingumo neįmanoma įvertinti. Nepaisant to, į galutinį 2021–2027 m. laikotarpiui skirtą Europos Parlamento ir Tarybos susitarimą dėl EGF reglamento neįtrauktas Komisijos pasiūlymas nustatyti konkrečioms paraiškoms skirtus tikslus ir teikti ataskaitas pagal užimtumo rūšis. Apskritai **2021–2024 m. pagerėjo EGF veiksmingumo stebėsena**.

Apibendrinant galima pasakyti, kad EGF yra ***veiksminga*** priemonė, **atitinkanti savo tikslą** parodyti solidarumą su atleistais darbuotojais ir savarankiškai dirbančiais asmenimis, kurių veikla nutrūko dėl restruktūrizavimo, kartu padedant jiems susirasti tvarų darbą arba pradėti savo verslą. Vidutinis atleistų darbuotojų **reintegracijos** į darbo rinką **lygis** pagal septynias užbaigtas paraiškas siekė apie **50 proc.**, t. y. buvo mažesnis nei ankstesniu programavimo laikotarpiu (atitinkamai 46 paraiškos ir 60 proc.). Šiuos rezultatus dėl mažo imties dydžio 2021–2024 m. laikotarpiu reikia vertinti atsargiai. Reintegracijos lygis priklauso nuo paraiškų ypatumų, taip pat nuo išorės veiksnių (pavyzdžiui, padėties darbo rinkoje, konkrečių veiklos sektorių) ir asmeninių paramos gavėjų priežasčių. **Ilgainiui** daugeliu atvejų **reintegracijos lygis padidėja**[21].

EGF efektyvumas

[21] Visose septyniose nuo 2021 m. pateiktose EGF paraiškose, kurių paramos gavėjų apklausas buvo galima atlikti, iš paramos gavėjų atsiliepimų matyti, kad po dalyvavimo įgyvendinant paskutinę EGF priemonę reintegracija į darbo rinką ilguoju laikotarpiu, palyginti su trumpuoju laikotarpiu, pagerėjo. Ankstesniame EGF vertinime taip pat padaryta tokia pat išvada.

Pagal efektyvumo kriterijų vertinamas su EGF įgyvendinimu susijusių išlaidų pagrįstumas, palyginti su pasiektais rezultatais (kaštų ir naudos analizė)[22]. Tai buvo daroma analizuojant rezultatams pasiekti naudotus išteklius, taip pat sprendimų priėmimo procesą. Taip pat buvo nagrinėjama, ar yra kokių nors neefektyvumo ar nereikalingos naštos atvejų paraiškų ar priemonės lygmeniu.

EGF lėšomis finansuojami veiksmai iš esmės nėra programuojami, nes restruktūrizavimas, dėl kurio atleidžiami darbuotojai, įvyksta netikėtai. Todėl neįmanoma iš anksto nustatyti, kiek darbuotojų kokiais nors konkrečiais metais bus kolektyviai atleista iš darbo ir koks bus paramos gavėjų profilis. Be to, valstybėms narėms rengiant paraiškas dėl EGF paramos sunku tiksliai įvertinti, kiek asmenų dalyvaus įgyvendinant EGF priemones, reikalingų priemonių rūšį ir jų taikymo trukmę, taip pat tai, kiek numatyto biudžeto bus panaudota prie individualių poreikių pritaikytų paslaugų paketui.

Sutrumpinus Komisijos ir valstybių narių atskirų paraiškų teikimo ir priėmimo **procedūras**, **padidėjo** EGF **efektyvumas**. **Bendra ES lygmens procedūrų trukmė 2021–2024 m. laikotarpiu buvo vidutiniškai 5,5 mėnesio[23]** ir sutrumpėjo, palyginti su 2014–2020 m. laikotarpiu, kai siekė 7,2 mėnesio. Nepaisant to, 16 valstybių narių[24] **vis dar mano**, kad sprendimų priėmimo procesas ES lygmeniu yra **ilgas ir (arba) sudėtingas**. Kai kuriose valstybėse narėse[25] ilga procedūra laikoma **vienintele kliūtimi, trukdančia teikti paraiškas** dėl EGF paramos. Dėl tokio ilgo proceso vėluojama įgyvendinti projektus, tačiau iš nustatytų faktų matyti, kad kai kuriais atvejais didesnė efektyvumo kliūtis yra nacionaliniu / regioniniu lygmeniu taikomos procedūros.

Remiantis paraiškų lygmeniu surengtomis konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais, **priemonėms skirtos sumos laikomos pakankamomis**. Dauguma Komisijos rašytinių konsultacijų respondentų manė, kad naudojant mažiau išteklių arba per trumpesnį laiką nebūtų buvę galima pasiekti tų pačių rezultatų.

Analizuojant pagal kiekvieną konkrečią paraišką panaudotus išteklius, nagrinėjamas lėšų panaudojimo lygis (suteiktos paramos panaudojimo procentinė dalis). Vis dėlto jis neatspindi išlaidų efektyvumo paraiškų lygmeniu. Be to, jam netaikomi konkrečioms paraiškoms skirti tikslai ir jis negali būti laikomas veiklos rezultatų arba paraiškos sėkmingumo rodikliu. Kaip ir ankstesniais programavimo laikotarpiais, pagal daugumą EGF paraiškų paprastai panaudojama tik dalis joms skirtų išteklių. 2021–2024 m. laikotarpiu pagerėjo EGF bendro finansavimo panaudojimo lygis. **Vidutinis lėšų panaudojimo lygis** pagal septynias 2021–2024 m. paraiškas **(septynias EGF paraiškas) siekė 63 proc.**, **t. y. padidėjo**, palyginti su ankstesniais laikotarpiais (2007–2013 m., įvertinus 73 paraiškas, jis vidutiniškai siekė 55 proc., o 2014–2020 m., įvertinus 46 paraiškas, – 59 proc.)[26]. Iš to matyti, kad tam tikru mastu geriau panaudojami skirti ištekliai.

---

[22] Vertinant EGF išlaidų efektyvumą nagrinėjamas patirtų išlaidų proporcingumas pasiektiems rezultatams (apibrėžiamas kaip paramos gavėjų, kuriems suteikta parama, skaičius, reintegruotų paramos gavėjų skaičius, besimokančių ar mokymuose dalyvaujančių, taip pat kvalifikaciją įgijusių paramos gavėjų procentinė dalis ir ilgalaikis poveikis bendroms paramos gavėjų galimybėms įsidarbinti), taip pat tai, ar tuos rezultatus būtų buvę galima pasiekti naudojant mažiau išteklių (lėšų panaudojimo lygis) ir (arba) per trumpesnį laiką. Analizuojant laiko sąvoką buvo nagrinėjami šie aspektai: paraiškų pateikimo laikas ir trukmė, pakartotinio įdarbinimo priemonių taikymo laikas ir trukmė.

[23] Nuo paraiškos pateikimo dienos iki mokėjimo dienos.

[24] AT, CY, CZ, DE, FI, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PL, PT, SE, SI (remiantis 2024 m. lapkričio mėn. Komisijos atlikta valstybių narių, kurios 2021–2024 m. neteikė paraiškų dėl EGF paramos, rašytine apklausa).

[25] AT, CY, FI, HR.

[26] 2014–2020 m. EGF *ex post* vertinimas, SWD(2021) 381, 2021 12 13, p. 37.

Valstybių narių lygmeniu, palyginus bendras pagal vieną paraišką panaudotų EGF lėšų sumas su paramos gavėjų skaičiumi, bendra tendencija yra ta, kad tais atvejais, kai paraiškai skiriamas didesnis EGF finansavimas, parama suteikiama daugiau paramos gavėjų. Didesniam paramos gavėjų skaičiui reikia daugiau finansinių išteklių. Vis dėlto tai taikoma tiems atvejams, kai paramos gavėjų poreikiams patenkinti reikia intensyvesnio arba sudėtingesnio ir brangesnio mokymo. Apskritai negalima padaryti prasmingų išvadų dėl vienam paramos gavėjui tenkančių išlaidų efektyvumo, nes, priklausomai nuo paraiškos, sektoriaus ir valstybės narės, labai skiriasi pagal konkrečią paraišką panaudoti ištekliai ir paramos gavėjų, kuriems suteikta parama ir kurie dėl to reintegravosi į darbo rinką, skaičius. Išlaidos labai priklauso nuo nacionalinių ir regioninių ypatumų, taip pat nuo siūlomų priemonių pobūdžio ir paramos gavėjų padėties.

Kaip ir ankstesniais programavimo laikotarpiais, buvo galima perskirstyti priemonėms skirtas lėšas, atsižvelgiant į įgyvendinimo laikotarpiu atsiradusius poreikius. Vis dėlto valstybės narės, perskirstydamos daugiau kaip 20 proc. numatyto biudžeto, turi apie tai informuoti Komisiją. Priemonėms skirtos lėšos buvo perskirstytos 22 proc. paraiškų atvejų (4 iš 18 paraiškų)[27], o 2014–2020 m. – apie 10 proc. paraiškų atvejų (5 iš 46 paraiškų).

EGF derėjimas su kitomis priemonėmis

EGF dera su nacionaline, regionine ir vietos politika ir yra pakankamai lankstus, kad juo būtų galima papildyti valstybių narių nacionaliniu lygmeniu taikomas darbo rinkos priemones ir (arba) prie jų prisidėti. Kai kuriais atvejais EGF intervencija buvo dalis platesnio masto politikos sistemos, kuria siekiama kuo labiau sumažinti kolektyvinio atleidimo iš darbo pasekmes tam tikrame regione, taip užtikrinant kitų regioninių ir vietos suinteresuotųjų subjektų vykdomos veiklos suderinamumą ir didinant EGF rezultatų tvarumą[28].

Paraiškų lygmeniu nenustatyta jokio dubliavimosi su kitu ES ar nacionaliniu finansavimu. Padaryta išvada, kad EGF ir ESF+ labai gerai vienas kitą papildo. Papildomumas visų pirma užtikrinamas nacionaliniu lygmeniu koordinuojant su fondais susijusią veiklą. Yra galimybių geriau suderinti EGF ir ESF+ prieinamumo požiūriu, nes kai kurios valstybės narės nusprendžia EGF pobūdžio priemones finansuoti ESF+, TPF ir EGADP lėšomis, mat šios priemonės jau yra prieinamos ir jomis suteikiama daugiau lankstumo greitai perskirstyti sumas.

Taikant naująjį reikalavimą valstybėms narėms kiekvienoje EGF paraiškoje paaiškinti, kaip joje numatyti veiksmai derinami su kitomis priemonėmis, vadovaujantis Pokyčiams ir restruktūrizavimui numatyti skirtoje ES kokybės sistemoje (QRS) – įmonių restruktūrizavimo numatymo ir valdymo geriausios praktikos sistemoje – pateiktomis rekomendacijomis, galima gauti daugiau įrodymų apie tai, kaip EGF papildomos nacionalinės priemonės.

EGF ES pridėtinė vertė

Vertinant ES pridėtinę vertę analizuojami pokyčiai, įvykę dėl šios ES intervencijos. Tai daroma analizuojant papildomą naudą, palyginti su scenarijumi, pagal kurį paramą būtų teikusios tik valstybės narės, ir EGF paramos nutraukimo poveikį.

---

[27] Italija paprašė kelis kartus perskirstyti paraiškų „EGF/2021/002 IT/Air Italy“ ir „EGF/2021/003 IT/Porto Canale“ biudžetą. Kalbant apie paraišką, susijusią su bendrove „Air Italy“, padidintas dviejų priemonių biudžetas, kad būtų galima kompensuoti daugiau su judumu susijusių išlaidų ir padengti apgyvendinimo bei kelionės išlaidas mokymo metu. Be to, pakoreguotos techninės pagalbos eilutės, kad parengiamosioms priemonėms nepanaudota suma būtų skiriama valdymo ir kontrolės veiklai papildyti. Kalbant apie paraišką, susijusią su įmone „Porto Canale“, paprašyta perskirstyti biudžetą, kad būtų galima teikti daugiau paramos mokymui. Pagal paraišką „EGF/2021/006 ES/Cataluña automotive“ įtraukta papildoma priemonė – darbuotojams siūloma dalyvavimo paskata, siekiant juos motyvuoti dalyvauti. Lėšos šiai priemonei finansuoti skiriamos iš grįžimo į darbo rinką priemonei numatytų išteklių. Pagal paraišką „EGF/2022/003 ES/Alu Ibérica“ perskirstyti lėšas paprašyta siekiant teikti daugiau pagalbos ieškant darbo ir pasiūlyti daugiau mokymo kursų.

[28] 2014–2020 m. EGF *ex post* vertinimas, SWD(2021) 381, 2021 12 13, p. 43.

Nors per konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais surinkta nedaug įrodymų, iš šio vertinimo išvadų matyti, kad EGF suteikia pridėtinės vertės, palyginti su tuo, ką valstybės narės būtų galėjusios pasiekti pačios, taikydamos nacionalines priemones, kuriomis siekiama padėti atleistiems darbuotojams. Iš rašytinių konsultacijų rezultatų matyti, jog apie **70 proc. respondentų mano, kad EGF suteikia pridėtinės vertės**[29]. Apie **62 proc.** paramos gavėjų apklausos respondentų EGF įvertino palankiai, palyginti su kitais nacionalinio / regioninio lygmens paramos šaltiniais, ir kaip vieną iš EGF paramos privalumų nurodė tai, kad ji yra **pritaikyta konkretiems paramos gavėjų poreikiams**.

EGF veikė sėkmingai ir 2021–2024 m. suteikė daug ***ES pridėtinės vertės***. Kaip patvirtinta ankstesniuose EGF vertinimuose, tai ypač pasakytina apie jo *poveikį apimčiai*, taikymo sritį (pvz., novatoriškas priemones[30]), vaidmenį ir poveikį procesams[31], nors ši pridėtinė vertė kiekvienoje valstybėje narėje yra skirtinga ir labai priklauso nuo nacionalinių paramos struktūrų. Pridėtinė vertė yra svarbi dėl poveikio apimčiai, nes teikiant EGF paramą didinamas ne tik siūlomų paslaugų skaičius ir įvairovė, bet ir jų intensyvumas, siekiant nė vieno nepalikti nuošalyje.

Kadangi EGF iš esmės papildomos kitos ES priemonės (visų pirma ESF+), jis suteikia ES pridėtinės vertės, papildančios jų taikymo srityse ir tikslinėse grupėse teikiamą paramą.

Apibendrinant galima daryti išvadą, kad, atsižvelgiant į šio vertinimo apribojimus, EGF pagal dabartinę reguliavimo sistemą toliau teikia ES pridėtinę vertę, nes jo lėšomis veiksmingai remiami darbuotojai, nukentėję nuo pasaulinės ekonominės transformacijos, taip padedant siekti bendrųjų ES socialinės politikos tikslų.

EGF aktualumas

Pagal aktualumo vertinimo kriterijų vertinama EGF svarba. Jis apima tris pagrindinius aspektus: i) *išplėstos* EGF *taikymo srities* tinkamumą ir naudingumą; ii) 2021–2027 m. EGF reglamente nustatytus *pakeistus intervencijos kriterijus* ir iii) tai, kokiu mastu jis atitiko valstybių narių poreikius.

2021–2024 m. laikotarpiu iš įrodymų matyti, kad ***išplėsta taikymo sritis*** yra **aktuali** ir naudinga siekiant fondo tikslų, nes geriau atspindi ekonominę padėtį ir padeda didinti EGF prieinamumą. Dauguma suinteresuotųjų subjektų, su kuriais buvo konsultuotasi, taip pat sutiko, kad panaikinus būtinybę nurodyti atleidimo iš darbo priežastį paraiškų teikimo procedūra tapo paprastesnė ir greitesnė.

Išplėtus taikymo sritį ir **supaprastintus paraiškų teikimo procedūrą**, EGF paramą **galima suteikti** visiems darbuotojams, atleistiems iš darbo dėl didelio masto restruktūrizavimo, taip **siekiant nė vieno nepalikti nuošalyje**. Sprendimai dėl EGF bendro finansavimo grindžiami ne atleidimo iš darbo (kuriam taikoma 200 atleistų darbuotojų riba) priežastimi, o numatomu jo poveikiu. Dėl to valstybės narės gali **lanksčiau** atsižvelgti į atleistų darbuotojų poreikius. Remiantis surinktais įrodymais, dėl to **EGF taikymo sritis** tapo tinkama nuolat kintantiems darbo rinkos poreikiams, susijusiems su automatizavimu, dirbtiniu intelektu, dvejopa skaitmenine ir žaliąja pertvarka ir kt., patenkinti.

[29] 2024 m. spalio–gruodžio mėn. atliktos visų valstybių narių suinteresuotųjų subjektų rašytinės apklausos.

[30] Belgijoje, Danijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje ir Vokietijoje. Vokietijoje buvę įmonės „Vallourec“ darbuotojai (paraiška „EGF/2023/003 DE/Vallourec“) per vienos dienos išvyką autobusu lankėsi galimose įdarbinimo įmonėse ir aptarė galimus įdarbinimo klausimus. Be to, Vokietijoje skaitmeninio mokymo kursus baigę paramos gavėjai gaudavo planšetinius kompiuterius. Belgijoje, Flandrijoje, (paraiška „EGF/2024/002 BE/Limburg machinery and paper“) buvo surengta darbo mugė, o Valonijoje paramos gavėjams buvo teikiamos paskatos dalyvauti skaitmeninio mokymo kursuose.

[31] 2014–2020 m. EGF *ex post* vertinimas, SWD(2021) 381, 2021 12 13, p. 46–47.

Nustatyta, kad ***pakeisti intervencijos kriterijai***, pagal kuriuos atleistų darbuotojų skaičiaus riba sumažinta iki 200, yra aktualūs ir naudingi. Kelios valstybės narės nurodė, kad dabar sumažinta minimalia atleistų darbuotojų skaičiaus riba galima pasinaudoti mažesnėse darbo rinkose. **Dauguma suinteresuotųjų subjektų** mano, kad **sumažinus šią ribą valstybės narės skatinamos teikti paraiškas**, o ankstesnė 2014–2020 m. taikyta riba buvo laikoma kliūtimi. Paprastai bendras tikslinių darbuotojų skaičius būna mažesnis už atleistų darbuotojų skaičių, nes ne visiems atleistiems darbuotojams reikia paramos. Kalbant apie atleistų darbuotojų skaičiaus ribą, penkiose paraiškose (iš 18 paraiškų, gautų 2021–2024 m.), t. y. 27 proc. atvejų, bendras atleistų darbuotojų skaičius buvo mažesnis nei 500, o likusiose paraiškose (13 atvejų) jis viršijo 500. Kalbant apie darbuotojų, kuriems numatyta taikyti EGF priemones, skaičių, 11-oje paraiškų tikslinių darbuotojų skaičius buvo mažesnis nei 500, o septyniose paraiškose – didesnis nei 500.

Remiantis ankstesniais EGF vertinimais, 2021–2027 m. EGF reglamentu pakeistas ataskaitinis laikotarpis, per kurį apskaičiuojama 200 atleistų darbuotojų riba: kai darbuotojai atleidžiami iš darbo tam tikroje įmonėje ar regione, šis laikotarpis yra keturi mėnesiai, o kai jie atleidžiami iš darbo tam tikrame sektoriuje[32] – šeši mėnesiai[33]. Pasibaigus keturių arba šešių mėnesių ataskaitiniam laikotarpiui, reikalavimus atitinkančiais paramos gavėjais gali būti laikoma daugiau atleistų darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų, kurių veikla nutrūko, jeigu darbuotojai atleidžiami arba jų veikla nutrūksta likus šešiems mėnesiams iki ataskaitinio laikotarpio pradžios arba laikotarpiu nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos iki paskutinės dienos prieš Komisijai užbaigiant vertinimą. Apskritai šis pakeitimas laikomas naudingu, atsižvelgiant į atleistų darbuotojų poreikius.

Keičiant intervencijos kriterijus, kad būtų įtraukta galimybė remti darbuotojus, iš darbo atleistus keliuose tam tikro regiono ekonomikos sektoriuose, atsižvelgta į atliekant ankstesnį vertinimą nacionalinių ir regioninių institucijų pateiktus atsiliepimus, kad didelis atleistų darbuotojų skaičius yra viena iš kliūčių, trukdančių teikti paraiškas dėl EGF paramos. Todėl **dabar teikiant EGF paramą laikomasi lankstesnio požiūrio į restruktūrizavimą**, kai restruktūrizuojama daugiau kaip viena įmonė. Tokia galimybe pasinaudota pateikus vieną sektorinę paraišką, apimančią dviejų ekonomikos sektorių (mašinų ir įrangos bei popieriaus) darbuotojus.

Dėl **aktualumo**, t. y. kokiu mastu EGF parama tenkinami valstybių narių *poreikiai*, šio vertinimo išvadomis dar kartą patvirtinamos ankstesnių EGF vertinimų išvados, kad visos suinteresuotųjų subjektų grupės iš esmės sutaria, jog **EGF yra pakankamai pritaikytas konkretiems atitinkamų tikslinių grupių poreikiams**. Iš ES lygmeniu surengtų pokalbių taip pat matyti, kad kiekvienu programavimo laikotarpiu valstybių narių lygmeniu vis geriau rengiami priemonių rinkiniai ir kad **taikant EGF priemones vis labiau atsižvelgiama į socialines ir ekonomines aplinkybes**. Todėl visapusiškiau tenkinami darbuotojų poreikiai, pavyzdžiui, teikiant papildomą paramą vaikų priežiūrai ir skiriant išmokas perkvalifikavimo proceso metu (Ispanijoje).

Kaip ir ankstesniais programavimo laikotarpiais, EGF reglamentu[34] suteikiama tam tikro **lankstumo perskirstyti priemonėms skirtas lėšas atsižvelgiant į poreikius, kurių gali atsirasti įgyvendinimo laikotarpiu**, jeigu neviršijamas visas EGF biudžetas.

[32] 2021–2027 m. laikotarpiu nustatytas naujas intervencijos kriterijus, taikomas sektorinėms paraiškoms, kai per keturių mėnesių ataskaitinį laikotarpį įmonėse, ypač MVĮ, kurios priklauso tam pačiam arba skirtingiems NACE 2 red. skyriaus lygmens ekonomikos sektoriams tame pačiame NUTS 2 lygmens regione, atleidžiama ne mažiau kaip 200 darbuotojų (arba sustabdoma ne mažiau kaip 200 savarankiškai dirbančių asmenų veikla).

[33] 2014–2020 m. ataskaitinis laikotarpis, per kurį paramai pagal regionines paraiškas gauti turėjo būti pasiekta 500 atleistų darbuotojų riba, buvo 9 mėnesiai.

[34] Žr. Reglamento (ES) Nr. 2021/691 17 straipsnio 5 dalį.

Apibendrinant galima daryti išvadą, jog iš vertinimo matyti, kad 2021–2024 m. laikotarpiu EGF finansavimas buvo **labai *aktualus***. Iš įrodymų taip pat matyti, kad išplėsta taikymo sritis ir pakeisti intervencijos kriterijai yra aktualūs, geriau atspindi ekonomines realijas ir padeda didinti EGF prieinamumą.

Kalbant apie *būsimus poreikius*, nagrinėjant plataus masto tendencijas[35], susijusias su žmonių darbo ir mokymosi būdais, dvejopos skaitmeninės ir žaliosios pertvarkos keliamais iššūkiais, dirbtinio intelekto poveikiu, taip pat mažėjančiu ES gyventojų skaičiumi ir senėjančia jos visuomene bei geopolitine aplinka, iš duomenų matyti, kad greičiausiai bus labai reikalingi nauji įgūdžiai. Investicijos į darbuotojų, ypač pažeidžiamų darbuotojų, perkvalifikavimą ir kvalifikacijos kėlimą, pvz., gamybos ar automobilių pramonės sektoriuose, galėtų padėti pertvarkyti šiuos sektorius arba kai kuriais atvejais užkirsti kelią darbo vietų praradimui ateityje. Tais atvejais, kai restruktūrizavimo išvengti neįmanoma, jau perkvalifikuoti darbuotojai būtų geriau pasirengę greitai susirasti naują darbą ir išvengti nedarbo.

Įgyta patirtis

Per konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais atkreiptas dėmesys į tam tikrą svarbią tiek valstybių narių, tiek ES lygmeniu įgytą patirtį, dėl kurios padidėjo EGF veiksmingumas, efektyvumas ir aktualumas.

Valstybių narių lygmeniu padarytos kelios svarbios išvados.

- Valstybėms narėms, turinčioms ankstesnės patirties teikiant EGF paraiškas, *paraiškų teikimo procesas* gali būti *greitesnis*, nes jų parengiamos paraiškos yra išsamesnės, taigi dėl teikiant paraiškas įgytos patirties pasiekiama masto ekonomija. Vis dėlto kai kurioms valstybėms narėms viena iš kliūčių tebėra ilga procedūra.
- Naudojantis EGF parama valstybėse narėse, turinčiose nedaug patirties kolektyvinio atleidimo iš darbo srityje, skatinama kurti bendrą paramos restruktūrizavimui teikimo mechanizmą.
- Siekiant užtikrinti ankstyvą intervenciją, nacionalinės procedūros turi būti *pradedamos anksti*.
- Darbo rinkos priemonės turi būti *rengiamos* taip, kad pagal jas būtų teikiama pritaikyta parama, grindžiama paramos gavėjų poreikiais.
- Svarbu užtikrinti *fizinio artumo ir lengvai prieinamos paramos* gavėjams aspektus. Daugeliu atvejų EGF parama turėjo teigiamos įtakos aktyvių darbo rinkos priemonių valdymui nacionaliniu lygmeniu ir partnerystėms, kurios padeda jas įgyvendinti.
- *Reikia gerinti komunikacijos veiklą*. Šį tikslą galima pasiekti paaiškinant, kokios priemonės ir veikla gali būti remiamos EGF lėšomis ir kaip, šiuo tikslu pasitelkiant ne tik nacionaliniams EGF veiklos vykdytojams, bet ir įvairiems suinteresuotiesiems subjektams (paramos gavėjams, įmonėms ir mokymo paslaugų teikėjams) pritaikytą komunikaciją. Valstybės narės turėtų aktyviai skleisti informaciją ir didinti informuotumą apie EGF, ypač tarp paramos gavėjų, nes ne visose ES šalyse tai daroma sistemingai ar tokiu pat mastu.

ES lygmeniu taip pat padaryta keletas svarbių išvadų.

- *Išplėtus taikymo sritį*, kad ji apimtų atleidimą iš darbo vykdant bet kokį didelio masto restruktūrizavimą, nepriklausomai nuo jo priežasties, padidėjo EGF prieinamumas.
- Taikant paraiškų teikimo procedūras, pagal kurias reikalaujama pateikti mažiau įrodymų ir nustatyti trumpesni terminai, EGF lėšų *mobilizavimas* tapo *greitesnis ir*

[35] ESPAS-Global-Trends-to-2040-Choosing-Europes-Future-EN.pdf.

paprastesnis, o dėl to taip pat padidėjo EGF prieinamumas. Nepaisant to, vis dar manoma, kad procedūra yra pernelyg ilga ir sudėtinga. Dar labiau paspartinus sprendimų priėmimo procesą padidėtų EGF prieinamumas ir pagerėtų jo lėšų panaudojimas.

Nauji ataskaitų teikimo reikalavimai padeda gerinti *fondo veiksmingumo* stebėseną. Jei valstybės narės nustatytų konkrečioms paraiškoms skirtus tikslus, būtų galima toliau gerinti EGF veiksmingumo vertinimą ir stebėseną. Vis dėlto kai kurios valstybės narės laikosi nuomonės, kad stebėsenos ir ataskaitų teikimo reikalavimai jau ir taip yra pernelyg sudėtingi.

Komisijos pasiūlymas iš dalies pakeisti 2021–2027 m. EGF reglamentą

2025 m. balandžio 1 d. Komisija pateikė pasiūlymą iš dalies pakeisti EGF reglamentą[36]. Komisija siūlo išplėsti taikymo sritį, kad ji apimtų ir netrukus atleisimus restruktūrizuojamų įmonių darbuotojus. EGF lėšomis būtų padedama darbuotojams įgyti reikiamų įgūdžių, padėsiančių imtis kitų pareigų arba pakeisti darbą. Greitai sutelkiant paramą prieš kolektyvinį atleidimą iš darbo ir praradus darbą, EGF padės užkirsti kelią didesniems trikdžiams ir užtikrinti sklandesnį darbo keitimą. Įmonės turės bendrai finansuoti dalį darbuotojams teikiamos paramos.

Remiantis turimais ribotais rezultatais, kai kurias šiame vertinime pateiktas išvadas būtų galima panaudoti rengiant pasiūlymą iš dalies pakeisti minėtą reglamentą, nors iš pradžių tai nebuvo vienas iš vertinimo tikslų. Remdamasi šio vertinimo išvadomis, Komisija siūlo **supaprastinti ir paspartinti** EGF paramos mobilizavimo **procedūras**, užtikrinant, kad paramą būtų galima greitai panaudoti tose srityse, kuriose jos reikia labiausiai.

Pagal dabartines taisykles Europos Parlamentas ir Taryba turi peržiūrėti ir patvirtinti kiekvieną EGF paramos prašymą. Pagal pateiktą pasiūlymą šios institucijos turėtų galimybę kartą per metus patvirtinti EGF biudžetą, o Komisija paskirstytų finansavimą valstybėms narėms pagal jų prašymus.

Be greitesnės lėšų mobilizavimo procedūros ES lygmeniu, Komisija siūlo nustatyti trumpesnius terminus tiek valstybėms narėms, tiek Komisijai, taikytinus nagrinėjant paramos prašymus. Taip bendras paraiškos patvirtinimo terminas sutrumpėtų nuo 21 iki 11 savaičių ir būtų atsižvelgta į šį vertinimo išvadų aspektą.

Šiuo metu Europos Parlamente ir Taryboje vyksta diskusijos dėl šio pasiūlymo.

[36] COM(2025) 140.